

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

(Συνέχεια από τὸ προηγούμενο)

— Για νὰ σοῦ πῶ, κύρ δάσκαλε... Τὰ παιδιά μας δὲν τὰ στέλνουμε ἐδῶ νὰ μᾶς τὰ βασανίζης... Οὔτε θὰ μᾶς μαθῆς οὐδὲν ἀπὸ καθαρῶς!... Για πρόσεξε καλά, γιατί θὰ πᾶς ἀπὸ ἐκεῖ πού ἦρθες!...

— Ἦθελαν νὰ τὸν κάνω ἄνθρωπο καὶ θρήκα τὸν μελεᾶ μου, ἤθελαν νὰ ψιθυρίσῃ ὁ ἱερεὺς.

— Τὴν ἀνθρωπιά τὴν ἔχει ἀπὸ τὸ σπίτι του αὐτό: εἶνε νοικοκυρόπουλο... Ἄν θέλῃς σὺ καὶ ἔχῃς ἀνάγκη ἀπὸ ἀνθρωπιά, νὰ μάθῃς τὰ παιδιά σου!

Ὁ ἱερεὺς δὲν ξαναμίλησε:

— Ἄς θγάλουνε τὶς μαῦρες!

Ἔτσι ὁ Γούλης εἶχε γίνῃ καὶ γενικός «δαρνάτορας» στὴ γειτονιά.

Δειλὸς καὶ ψεύτης, ὅσο παίρνει... Χτυποῦσε τοὺς φίλους του δολίως κι' ἔβαζε τοὺς ἄλλους πάντοτε νὰ θγάζουνε τὸ φεῖδι ἀπὸ τὴν τρύπα... Οἱ πατεράδες πού βλέπανε χτυπημένα νὰ γυρίζουν στὸ σπίτι τὰ παιδάκια τους, δὲν τολμοῦσαν νὰ μιλήσουν.

— Ὅλους τοὺς ἔχει μὲ χαρτιά ὁ Ρούφουλας δεμένους...

Κι' ὁ ραγιαδισμὸς ἐκεῖνος τῶν μεγάλων, μετεδόθη καὶ στοὺς μικροὺς.

Ἔτσι ὁ Γούλης ἔβγαίνει πάντα ἀρχηγὸς σ' ὅλα τὰ παιχνίδια, «βασιληᾶς» ὅταν ἐπαίζανε τὸ κλέφτικο, «μᾶνα» ὅταν ἐπαίζανε ἄλλα παιχνίδια, πάντα αὐτὸς κύριος καὶ διευθυντὴς καὶ διαχειριστὴς τοῦ παιχνιδιοῦ. Κι' ὅταν ἔχανε στὶς «κουρέλλες» ἢ στὰ «φιρφίρια», δὲν ἀναγνώριζε ποτὲ τὸ χάσιμό του.

Ὁ πατέρας του τὸν ἐκαμάρωνε καὶ ἡ μητέρα του δὲν ἐχόρταινε νὰ τὸν βλέπῃ διευθύνοντα καὶ ἀδικοῦντα τὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

— Θὰ γίνῃ αὐτὸς μιὰ ἡμέρα ἕνας!... Νὰ μᾶς ζήσῃ μονάχα.

Καὶ ἔζησε ὁ Γούλης καὶ μεγάλωσε κι' ἐπῆγε στὸ Γυμνάσιο καὶ γύρισε μὲ κολλάρο, μὲ μπαστοῦνι καὶ ρεμπούμπλικα μεγάλη καὶ ἀξιοπρεπὴς στὸ χωριό.

— Καλῶς ἦρθατε, κύριε Γούλη, τὸν χαιρετοῦσαν ὅλοι μὲ μεγαλῶσεβασμό καὶ τοῦ θγάζαν τὸ καπέλλο.

Τότε πειὰ ἦταν πού δὲν κρατιότανε ἡ Ρουφουλίνα.

Σιγά-σιγά ὁ Γούλης ἐγίνε προσωπικότης στὴ δουλωσὴν τοῦ χωριοῦ. Κάτι τὸ ἀνώτερο καὶ κατὰ παρέκθεσιν τὸ ἱερό.

Ἄν καμμιά φορὰ λησμονοῦσε κανένα γάντι του στὸ καφενεῖο — φοροῦσε γάντια πέτσινα γιὰ ἐπίδειξι καὶ μέσα στὸ κατακαλόκαιρο — ἔσπευδε ὁ καφετζῆς νὰ τὸ μαζέψῃ καὶ νὰ τὸ τοποθετήσῃ σὲ μέρος ἀσφαλὲς γιὰ νὰ μὴ τὸ ἀγγίξῃ ἄλλος.

— Αὐτὸ εἶνε τοῦ Γούλη!

Καὶ σὲ λίγο τὸ ἔστειλε στὸ σπίτι του μὲ τὸ παιδί του καφενεῖου, φωνάζοντάς του ἀπὸ κοντὰ δυνατὰ γιὰ ν' ἀκουστῇ:

— Πρόσεχε, μωρὲ, μὴν τὸ τσαλακώσης!... Τῆς κυρᾶ Παναγίνας νὰ τὸ δώσης, στὰ χέρια της, καὶ πὲς της πὼς τὸ λησμόνησε ὁ κύρ Γούλης στὸ καφενεῖο τοῦ Νταφώτη!

Ὅταν μάλιστα δὲν εἶχε καὶ πολλὴ δουλειὰ ὁ Νταφώτης τὸ πῆγαινε καὶ ὁ ἴδιος, τυλιγμένο σ' ἕνα κομμάτι ἐφημερίδας καθαρὸ, στοῦ Ρούφουλα τὸ σπίτι.

— Τοῦ κύρ Γούλη, ἔλεγε στὴ μᾶνα του.

Κι' αὐτὴ τὸ ἔπαιρνε καμαρωτῆ καὶ φώναζε γιὰ ν' ἀκούσῃ ἡ γειτονιά:

— Ἄ, τὸ γάντι τοῦ παιδιοῦ! Εὐχαριστῶ, Νταφώτη μου, εὐχαριστῶ πολὺ.

Μὰ δὲν ἦσαν τὰ γάντια μοναχὰ τοῦ Γούλη πού εἶχαν ἀξία στὸ χωριό, ἀλλὰ καὶ κάθε τί δικό του καὶ πρὸ παντὸς τὰ λόγια καὶ ἡ γνώμη του.

Ἔνα παιδί, πού εἶνε καὶ γυιὸς τοῦ πλοῦσιου καὶ δυνατοῦ σ' ἕνα χωριό καὶ σπουδάζει στὸ Γυμνάσιο στὴ Μεγάλῃ Χώρα, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶνε σοφὸ καὶ τὰ λόγια του νὰ εἶν' λογαριαστὸ διαμάντι.

— Ὁ Γούλης εἶπ' αὐτό!

— Τὸ εἶπ' αὐτὸ κι' ὁ Γούλης!

Κι' ὁ Γούλης δὲν μποροῦσε παρὰ ὅλα νὰ τὰ ἤξερε καὶ

ὅλα νὰ τὰ ὀρθοτομοῦσε, μὲ τὶς σοφίες καὶ τὶς γνώσεις του.

— Ὁ Γούλης ζῆ μὲ κόσμο τώρα μεγάλον καὶ τρανόν!

— Αὐτὸς τα ξέρει ὅλα! ἔλεγε καὶ ὁ πατέρας του.

— Για νὰ ρωτήσουμε τί λέει καὶ τὸ παιδί! ἔλεγε καὶ ἐπανελάμβανε στὴν ἀγορὰ ὁ Δήμαρχος, λανσάρων τὸν ἀνεψιὸ του.

Καὶ ὁ Γούλης ὅλο κόμπαζε καὶ ὅλο καὶ αὐτοκαμαρωνόταν!

ΜΙΑ ΖΩΗ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΧΩΡΑ

Τώρα ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι στὴ Μεγάλῃ Χώρα ὅπου σπούδαζε ὁ Γούλης, μὲ κανέναν ἐπίσημο, οὔτε καὶ μὲ σοφὸ εἶχε σχέσεις.

Ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο στὸ σπίτι του κι' ἀπὸ τὸ σπίτι του στὸ Γυμνάσιο.

Ἐἶχεν ἐνοικιάσει ἕνα δωμάτιο ἐκεῖ ἐπάνω στὰ Ταμπάχανα, στὴν ἄκρη τῆς Μεγάλῃς Χώρας, γιὰ νὰ πληρῶνῃ πιὸ φθηνά. Δέκα δραχμὲς τὸν μῆνα καὶ δωρεάν τὸ σκούπισμα καὶ τὸ νερὸ γιὰ νὰ πλυθῇ. Ἐπιπλα δὲν εἶχε τὸ δωμάτιο. Γυμνὸ, μὲ λερωμένους τοίχους καὶ μικρὸ. Δυὸ θελέτζες, ἕνα στρώμα, μιὰ ἀνδρομίδα καὶ ἕνα προσκέφαλο, πού εἶχε φέρει ἀπὸ τὸ χωριό του, ἦσαν τὸ... κρεβάτι του καὶ ἡ μοναδικὴ ἐπιπλοῦσις τοῦ δωματίου.

Ἡ νοικοκυρὰ τοῦ ἔδωσε ἕνα γδαρμένο τραπεζάκι νὰ θάζῃ τὰ βιβλία του, τὴ λάμπα τοῦ πετρελαίου, μὲ μιὰ φουρκέτα καθάλληκευμένη στὸ γυαλί γιὰ νὰ μὴ σπάσῃ τὸ λαμπόγυαλο, μιὰ καρέκλα, μιὰ λεκάνη γιὰ νὰ νίβεται καὶ μιὰ στάμνα μὲ νερὸ νὰ πίνῃ. Κοιμόταν καταγῆς.

Ἐἶχε πάρει ἕνα καμινέττο ἀπὸ τὸ σπίτι του κι' ἕνα χωριάτικο σακκοῦλι ἦταν στὸν τοῖχο κρεμασμένο γιὰ νὰ θάζῃ τὸ ψωμί, τὸ τυρὶ καὶ τὶς ἑλῆδες πού τοῦ στέλναν ἀπὸ τὸ χωριό του. Ἡ ἑλῆδες ἄφθονες καὶ καλές, τσακιστὲς ἑλῆδες πράσινες, μὲ ρήγανι μυρισμένες καὶ λεμόνι, ἀπὸ τὰ ληθόδενδρα τῶν φτωχῶν πού ἔπαιρνε ὁ πατέρας του στοὺς πλειστηριασμοὺς, καλὰ φκιασμένες ἀπὸ τὴ μητέρα του, θρισκόντουσαν σ' ἕνα μουσαμαδένιο μέσα σακκοῦλάκι.

Τὰ Χριστούγεννα τοῦ στέλναν καὶ λουκάνικα. Λουκάνικα χωριάτικα καὶ λουκάνικα ἐξευγενισμένα. Τὰ χωριάτικα εἶχαν μέσα πράσσο ἢ κρεμμύδι ἄφθονο καὶ λίγο σκόρδο.

Τὰ ἐξευγενισμένα, κανέλλα μόνον, λίγο πιπέρι ἀτριφτο καὶ μιὰ πρέζα κίμινο.

Στὴ Μεγάλῃ Χώρα, ὁ Γούλης προτιμοῦσε τὰ χωριάτικα λουκάνικα. Στὸ χωριό του ὅμως ἔκανε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ τὰ θάλλῃ οὔτε κἄν στὸ στόμα του καὶ ζητοῦσε μόνον ἀπὸ αὐτὰ πού εἶχανε κανέλλα.

— Αὐτὰ δὲν εἶν' λουκάνικα, ἔλεγε ὁ Νταφώτης, ὅταν ζητοῦσε ὁ Γούλης νὰ τοῦ στείλουν λίγα γιὰ μεζὲ στὸν καφενὲ καὶ τὰ δοκίμαζε ψήνοντάς τα στὴ τοιμπίδα. Αὐτὰ δὲν εἶν' λουκάνικα, αὐτὰ εἶνε μπακλαβάδες!

Ὁ Κουτσοκῶτσος, ὁ μούτσος πού πηγαινοερχότανε μὲ τὰ καϊκια στὴ Μεγάλῃ Χώρα, τοῦ ἔφερνε τὰ τρόφιμα, καμμιά φορὰ καὶ αὐτὰ θραστά, ἕνα ὀλόκληρο καλάθι, γιὰ νὰ τρῶῃ ὅλη τὴν ἐβδομάδα καὶ τὶς σαρακοστὲς φασόλια νερόθραστα, χωρὶς ζουμί, «μπαμπούδια», ὅπως τὰ λέγανε ἐκεῖ, μὲ μιὰ μπουκάλα λάδι καὶ μιὰ μπουκάλα ξύδι, καὶ ρήγανι κι' ἀλάτι στὸ χαρτί, γιὰ νὰ τρῶῃ κάμποσες ἡμέρες καὶ ἔπαιρνε τὰ ἀπλυτὰ τὰ ρούχα του γιὰ νὰ τα πᾶῃ σπίτι του καὶ νὰ τὰ πλύνουν στὸ χωριό.

— Τώρα, τοῦ εἶπαν μιὰ ἡμέρα, θὰ ξεκουρασθῇ ἡ μαμά σου πειά!... Θὰ πάψῃ πειὰ νὰ πλένῃ.

— Γιατί; ρώτησεν ὁ Γούλης. Μήπως εἶνε ἄρρωστη;

— Ὁχι. Ἄλλὰ πήρανε κορίτσι. Τὴ Δροσοῦλα τοῦ μακαρίτη Μαραθιά... Νὰ ἰδῆς δουλειὲς πού κάνει καὶ τί καλὸ πού εἶνε κι' ὅμορφο. Ξανθὸ καὶ ροδοκόκκινο, σὰν ξεφουρνιστὴ φραντζόλα. Εἶνε τοῦ Νίκου πού χάθηκε ἡ ἀδελφή.

Καὶ πράγματι, ἀπὸ τότε τὰ ἀσπρόρουχα μοσχοβολοῦσαν σὰν τὰ ἀνοίγε ἀπὸ τὴν καθαρῶτητα καὶ τὸν θαμπῶναν ἀπὸ τὴν ἀσπράδα. Διπλωμένα, σιδερωμένα, τακτικά. Ἐκεῖνα

τά μαντήλια ήταν σαν χαρτί, τόσο λευκά και καθαρά, που ο Γούλης λυπόντανε να τα ανοίξη και να τα χρησιμοποιήση. Τίς μεγάλες τίς γιορτές ο Κουτσοκώτσος του έφερνε καμιά φορά κεφτέδες ή τηγανισμένους μπακαλάους στο στρατόσαρτο και όταν κόντευε ο Μάης κοντοποδαρούσες, που είχανε πολλές, και ψομωμένα μύγδαλα από τίς μυγδαλιές τους.

Αυτό ήταν το διαιτολόγιο του Γούλη στην ξενητεία. Σέ ξενοδοχείο δέν πάτησε ποτέ, σέ καφενείο δέν έκάθησε, κέντρο ποτέ δέν είδε, με άνθρωπο δέν μίλησε «μεγάλον» και «σοφόν» — όπως νομίζανε οί χωριανοί του.

Παρέα έκανε καμιά φορά κανέναν συγχωριανό του μαθητή, μά κι' αυτοί ήταν όλοι-όλοι δυο και τρυπωμένοι στα πέρατα της πόλεως, όπου τά ένοίκια ήταν πιο φθηνά.

Τους ντόπιους τους συμμαθητάς του δέν τους έπλησίαζε από την έμφυτη δειλία του χωριάτη προς τον πρωτευουσιάνο, αλλά ούτε και αυτοί τον προσέξανε ποτέ.

Στά μαθήματα, αν δέν ήταν τελευταίος, ήταν από τους τελευταίους πάντοτε.

— Δέν κόβει το μυαλό σου! του λέγαν οί καθηγητάι, και τον πέταξαν σέ μια άκρη, στα τελευταία θρανία, μαζί με τους «άνεπιδέκτους μαθήσεως» και τον έλησμόνησαν.

Μόνον όταν πλησίαζαν ή εξετάσεις, έπλάκωνεν απ' το χωριό ο θεός του ο Δήμαρχος για να έκιάση το γυμνασιάρχη με τά πολιτικά τά μέσα που τά είχε άφθονα, και να του δώση το χαρτί.

Και του το δίναν συγκαταβατικώς ή καταπιεστικώς, πάντα με «πέντε» και έρωτηματικό και διαγωγην «άριστην».

Τότε έβλεπε λιγάκι τή Μεγάλη Χώρα κι' αυτός.

Τον έπαιρνε ο θεός του, καθόντουσαν σέ κανένα ρακοπωλείο, από αυτά που ήταν στην παραλία άφθονα για τους ναυτικούς και είχαν ούζο και μεζέδες, κάπαρι και θραστές άγριαγκινάρες, για τίς όποιες τρελλαινόντανε ο Δήμαρχος.

— Βρέ άδερφέ, έλεγε, ο τόπος μας είναι γεμάτος απ' αυτές, μά εκείνες ή γυναίκες μας δέν ξέρουν να τίς φκιάσουν. Πρέπει για να τίς φάμε, να κάνουμε ταξίδι ως εδώ!...

Ο Γούλης έπαιρνε εκεί κανένα λουκουμάκι, του όποιου έγλυφε πρώτα-πρώτα τή ζάχαρη, ή κανένα χρωματιστό σιρόπι.

Καφέ, τότε, ήταν ντροπή να πίνουν τά παιδιά και πρό παντός οί μαθηταί στους καφενέδες. Καφέ ο Γούλης έφκιανε μονάχος, με το καμινέτο στο δωμάτιό του κι' αυτόν μόνο κάθε Κυριακή, που είχε ευκαιρία. Τίς άλλες πρωινές, ψωμί, τυρί, έληές και άγιος ο Θεός!

Και τον καφέ του έφερνε ο Κουτσοκώτσος από το χωριό, ψημένον, άλεσμένον απ' τή μάνα του και άνακατωμένον με δυο τρίτα καθουρδισμένου και άλεσμένου σιταριού για να κάνη και καϊμάκι.

Ζάχαρη έπαιρνε από εκεί, γιατί στη Μεγάλη Χώρα ήταν πιο φθηνή, παρ' ό,τι ήταν στο χωριό.

— Πράμα άποικιακό! από εκεί έρχεται δω πέρα!

Τά ήξερε αυτά καλά και τά κανόνιζε ο Ρούφουλας όλα μ' ά χαρά...

Πολλές φορές τον έπαιρνε ο παππούς του και τρώγανε στα μαγερικά, που ήταν εκεί κάτω στην παραλία.

Κόσμος ισχυτικών εκεί, ψαράδων και μεταπρατών. Μιλούσαν όλοι δυνατά, λέγαν για «δστρίες» και για «γαρμπήδες», λέγαν για τά καϊκια τους, επαινώντας τά δικά τους και κατηγορώντας το των συναδέλφων τους. Λέγαν για τά πικρατών καϊκιών τους που ήταν καινούργια «σαν νυφικό ζευγόνι», για τά σχινια, για τά παλαμάρια και για των καϊκιών το σκαρί.

Ο Δήμαρχος κερνούσε κι' αυτοί έπιναν εις υγείαν του:

— Γειά σου και χαρά σου και πάντα στεριωμένος Δήμαρ-

χος!

Και έπειτα βλέπαν και τον Γούλη:

— Και ο άνεπιός σπουδάζει ε; "Ιδιος ο παππούς του είναι που να μην άβασκαθη!

Καμιά φορά που πίναν λιγάκι περισσότερο, το ρίχνανε κι' στο τραγουδι:

Θάλασσα, πικροθάλασσα
και πικροκαματούσα,
τά ψάρια σου κάνεις γλυκά,
και σύ 'σαι φαρμακούσα.

Και το παίρναν ύστερα οί συνάδελφοι από το διπλανό τραπέζι:

Θάλασσα π' όλα τά νερά
και τά ποτάμια πίνεις,
πέ μου κι' έμε τά δάκρυα
κλαυτέρη να γίνης.

Τότε ο Δήμαρχος έπαιρνε τον Γούλη κι' εφευγε.

— Γειά σας, καλή διασκέδασι, παιδιά.

— Ευχαριστούμε, Δήμαρχέ μας, να μας ζήσης!

Η ήμέρες εκείνες για τον Γούλη ήταν ήμέρες έξαιρετικές, ήμέρες ευτυχίας και του παππού τά τραταρίσματα, ταξίδι σ' άλλους κόσμους.

Ημέρες θυμόταν το τραπέζι στην ταβέρνα με τίς γοργόνες και τους Αθανάσιους Διάκους, ζωγραφισμένους στους τοίχους, με τά βαρέλια στη σειρά και με τους ναυτικούς να τραγουδούν, να πίνουν στου Δήμαρχου την υγεία και να τον φτύνουν για να μην άβασκαθη που ήταν «ο ίδιος ο παππούς του»...

Κι' όταν βγαίναν τά άποτελέσματα και έπαιρνε ο Γούλης χιλιοτραβηγμένο το χαρτί του με «πέντε και έρωτηματικό», έγύριζε στον τόπο του κι' έκανε τον καμπούσο.

Και όλοι τον χαιρετούσαν, όπως είπαμε, με σεβασμό και όλοι άκούγανε το λόγο του:

— Τι λέει και ο Γούλης;

— Ο Γούλης που σπουδάζει στα μεγάλα τά σχολειά κι' έχει σχέσεις με τρανούς και με σοφούς και με μεγάλους.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΚΙ' Ο...ΚΟΣΜΑΣ

Λίγο έλειψε δηλαδή να γίνη ο Γούλης και άθθεντία για όλα

Ζωγραφιστές γοργόνες και Αθανάσιοι Διάκοι

στο χωριό.

Το ντύσιμό του — σαν σακκι με πατάτες — πάντα κομπό ήταν για το χωριό, άδιάφορο αν ο παππούς του πριν γυρίσουν στην πατρίδα τους του έπαιρνε ένα κοστούμι έτοιμο, ως δώρο και άμοιθή.

— Γιατί προκόβει το παιδί και πήρε το χαρτί του! έλεγε.

Ένα κοστούμι φτηνό κι' έτοιμο, από τους Κεφαλλονίτες, που είχαν τά μαγαζιά τους στο «μουράγιο» και πουλούσαν για τον κοσμάκη όλο πρόχειρα και έτοιμα.

Ο Γαστουράτος ο Κεφαλλονίτης ο έτοιματζής που ήξερε το Δήμαρχο, γιατί πήγαινε και πουλούσε έτοιμα κάθε χρόνο στο πανηγύρι του χωριού, σαν τον είδε θέλησε να τον περιποιηθή:

— Να σου δώσω εγώ μια φορεσιά, κύρ-Δήμαρχέ μου, που να με θυμάσαι. Πράμα γερό, μά λίγο άκριθό.

— Όχι, Μιμά μου, του έλεγε ο Δήμαρχος, για το παιδί το θέλω. Θέλω κάτι τί φτηνό. Παιδιά είναι αυτά και τά λερώνουν. Γιατί να πάη χαμένο τ' άκριθό;

Ο Γαστουράτος καταλάβαινε και τούδινε ένα καλό για την περίστασι. Μά όσο και αν ήταν «για την περίστασι», πάντα πλούσιο και σπουδαίο ήτανε για το χωριό.

Έκύτταζαν λοιπόν το ντύσιμό του, το περπάτημά του και τά λόγια του.

(Ακολουθεί)